

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תרסג

ערב שבת-קודש פ' תרומה, ה' אדר ה'תשס"ז

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ק"ד שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ונ"ו שנה לנשיאותו

יחי אדוננו מורנו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכיו"ר

לזכות

החייל ב"צבאות השם" **זוּבַעַר הַלּוּי בן בַּת-שֶׁבַע** שי
לרגל היכנסו בבריתו של אאע"ה ביום ועש"ק פי משפטים, כ"ח שבט

ה'י תהא זו שנת סגולות

ולזכות אחיו ואחיותיו שיחיו

נדפס ע"י הוריהם

ר' נתנאל הלוי וזוגתו מרת **בת-שבע** שיחיו אייזיק

נדפס ע"י הרה"ת ר' **מנחם מענדל הלוי** וזוג' מרת **נחמה פייגא**

וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובנם נתן הלוי שי' לאבקובסקי,

מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחווה מוסיא שיחיו **שגלוב**

ב"ה

3

דבר מלכות

מהו "ממוצע המחבר" / קטעים משיחת פורים היחש"א

9

זמן הגאולה

הנחמה שעמדה לישראל במצרים לנגד עיניהם / פרשת השבוע באור הגאולה

12

ניצוצות של משיח

מנחם שמו, וגם מענדל / לקט פתומים וקטעים קצרים בעניני גאולה ומשיח

13

כתב-יד-קודש

דאס איז עצמות ומהות אל"יין! / צילום נדיר מהגהת הרבי על שיחת אחרון של פסח ה'שי"ח

דער תירוץ אויף דעם איז - בהקדמה, דיש מקשין: וואָס איז שייך בכלל בעטן ביי אַ רבי'ן, עס איז דאָך אַן ענין פון אַ ממוצע?

אנדערע פרעגן דאָס זעלבע בנוגע לעניני יראת שמים. - איינער אַ משולח - פון די היינטיקע משולחים - אַז מען פלעגט אים בעטן איבערגעבן אַ פדיון וועגן ענינים גשמיים פלעגט ער נעמען, אָבער אַ פדיון אויף ענינים רוחניים פלעגט ער ניט נעמען, טענה'דיק אַז דאָס קען אַפילו דער אויבערשטער אַליין אויך ניט, כמאמר² הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. -

דער אמת איז אָבער ניט אַזוי. כשם ווי ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד, ניט נאָר וואָס ישראל מתקשרים באורייתא ואורייתא בקוב"ה, נאָר טאָקע חד ממש, אַזוי איז אויך די התקשרות פון חסידים מיטן רבי'ן, ניט ווי צוויי זאכן וואָס פאַראייניקן זיך, נאָר עס ווערט כולא חד ממש. און דער רבי איז ניט קיין ממוצע המפסיק נאָר אַ ממוצע המחבר. במילא איז דאָך ביי אַ חסיד, ער מיט דעם רבי'ן מיט דעם אויבערשטן איין זאך.

- איך האָב ניט געזען עס זאָל זיך אַזוי ריידן מפורש אין חסידות, נאָר עס איז אַ הרגש, במילא ווער עס וויל מרגיש זיין זאָל מרגיש זיין און ווער ניט, זאָל ניט מרגיש זיין וויל איך זיך ניט שפאַרן מיט עם, יהי לו אשר לו. -

במילא איז דאָך ניט שייך צו פרעגן אַ קושיא וועגן אַ ממוצע, וויבאַלד אַז דאָס איז עצמות ומהות אַליין, ווי ער האָט זיך אַריינגעשטעלט אין אַ גוף.

וע"ד מאמר הזהר³ מאן פני האדון דא רשב"י⁴ אָדער ווי בעת השליחות איז אַפילו מלאך נקרא בשם הוי"ה⁵ אָדער ווי משה רבינו האָט געזאָגט ונתתי עשב⁶.

און אַזוי איז אויך ניט שייך צו פרעגן ווי ענטפערט ער אויף ענינים פון מטה וכדומה, וואָרום עס איז דאָך אַן עצמיות'דיקער פאַרבונד פון רבי'ן מיט חסידים. וואָס דערפאַר האָט ער דאָך אויך געזאָגט וואו איך וועל זיך ניט געפינען, לבני אני צריך.

(1) נדפס בקונטרס למ"ד (ספר המאמרים - קונטרסים ח"ב עמוד 712). אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שעט ואילך.

(2) ברכות לג, ב.

(3) ח"ב לח, א.

(4) ראיתי בעלי נגלה מקשין ע"ז, וברעש גדול: היתכן וכו' וכו' אבל מפורש כעין זה גם בנגלה דאורייתא, והוא בירושלמי בכורים פ"ג ה"ג: והו' בהיכל קדשו דא ר' יצחק בר' לעזר בכנישתא מדרשא דקיסרין.

(5) אגה"ק סו"ס כה.

(6) ראה לקוטי תורה ויקרא נ, א.

מדור ה"כתב-יד-קודש" מוקדש לעילוי נשמת הרה"ג המקובל עט"ר כמוה"ר יהודה ב"ר משה ישועה זצוק"ל פת"יה - נפטר ביום ז'ך מנחם-אב ה'תש"ב ולזכות בני משפחתו שיחיו: ר' יהודה בן חנינה וזוג' סיגל בת רבקה, וילדיהם: נדב נתן גבריאל, אלישע מישאל יצחק, יותם מנחם מענדל ויעקב ישראל זושא שיחיו

לזכות התמימים השלוחים לשיבת "תומכי תמימים - מלך המשיח" פורט לורדייל, פלורידה ולזכות קהילת "מרכז משיח - 770" ולזכות רב הקהילה הרה"ח מרדכי ומשפ' שי' ענתי

צילומי הכתב-יד-קודש מוקדשים לעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

מהו "ממוצע מחבר"

המגילה מספרת בתחילה ש"איש יהודי הי", אחד שהי' אחראי וממונה להמשיך את ה"יהודי" בעולם לכל יהודי בפרט, עי"ז ש"עומד בין ה' וביניכם" ● כשם שאומרים על עבד "מה שקנה עבד קנה רבו", היינו שמלכתחילה "קנה רבו" מכיון שהעבד אינו מציאות בפ"ע כלל - עד"ז משה רבינו: ישנה מציאות, ומציאות גדולה ביותר, עד כדי כך ש"קיבל תורה מסיני וכו'", אבל מהי כל המציאות שלו - שהוא עבד ה', ובמילא הוא מציאות ה'! ● קטעים משיחת פורים ה'תשל"א - בלתי מוגה תרגום חפשי ללה"ק - בעריכת מערכת "יחי המלך", ע"פ סרט ההקלטה*

וענין זה בכל יהודי נמשך ומתחיל מכך ש"איש יהודי הי" - וכהפירוש בה"ה שזוהו מלשון "איש - בעל הבית", בדוגמת הלשון "איש הר הבית", שפירושו הממונה על הר הבית, ובדוגמת פירוש הפסוק "ה' איש מלחמה" שהוא ממונה ובעה"ב על עניני המלחמה, כך גם "איש יהודי" הוא זה אשר ממונה על הענין ד"יהודי" שנמצא בכל ישראל.

ב. והנה, ענין זה ישנו בכל יהודי מצד דרגת ה"גורל" שבו (כמדובר לעיל בהתוועדות⁸), והוא בדוגמת הקשר והשייכות שבין אב לבן שלא שייך להסבירו בשכל, ואין צורך כלל להסבירו בשכל [..];

עאכ"כ הקשר של בני ישראל להקב"ה -

5) ראה תו"א מג"א ע"א, א.
6) מדות פ"א מ"ב.
7) בשלח טו, ג ובפרש"י שם.
8) שיחות קודש" תשל"א ח"א ע' 538 ואילך.
9) ראה יד, א.

א. הסיפור ד"ימי הפורים האלה" הרי בא לידי ביטוי במגילת אסתר, ושם גם נכתב שימי הפורים צריכים להיות באופן ד"לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם", כולל גם שענינם של "ימי הפורים" נשאר הוראה לכל ימות השנה, והוראה לכל דור ודור ובכל מקום ומקום.

התחלת הענין של "יהודים" במגילה הוא - "איש יהודי הי' בשושן הבירה"²; ותורה שבעל-פה מפרשת³ - שאין הכוונה כאן⁴ ב"יהודי" לשבט מסויים מישראל, אלא שכל יהודי נקרא בשם "יהודי", מכיון שכל יהודי כופר בעבודה-זרה, ואינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלוקות.

(* השיחה מובאת לקראת ז' אדר (יום ההולדת וההסתלקות של משה רבינו ע"ה) ובמלאת ט"ז שנים להול' וחלוקת קונטרס פורים קטן ה'תשנ"ב ע"י כ"ק אד"ש מה"מ, אשר נקודות המבוארות בשיחה זו קשורות להמבואר בהמאמר בענין "ואתה תצוה כו". המו"ל.

1) אסתר ט, כח.
2) שם ב, ה.
3) ראה מגילה יג, רע"א.
4) לדיעה אחת.

Handwritten notes in Hebrew, including a large circular stamp with the word "ענין" (Meaning) inside. The notes discuss the concept of a "Machber" (author) and its relation to the text of the Megillah.

להלן קטע מהתצלום בתרגום ללשון הקודש:

כשם ש"ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד", היינו, לא רק שישראל מתקשרין באורייתא ואורייתא בקוב"ה, אלא "חד" ממש, כך גם ההתקשרות בין חסידים לרבי, שאינה כשני דברים המתאחדים, אלא נעשים "כולא חד" ממש. והרבי אינו "ממוצע מפסיק" כי אם "ממוצע מחבר". ובמילא, אצל חסיד, הוא והרבי והקב"ה - כולא חד.

- לא ראיתי שיאמר כך בפירוש בתורת החסידות, אלא זהו "הרגש", ובמילא, מי שרוצה להרגיש כך - ריגש, ומי שלא - איני רוצה להתווכח עמו, יהי לו אשר לו.

ובמילא אין מקום לקושיא אודות "ממוצע" - מאחר שזהו עצמות ומהות בעצמו, כפי שהעמיד עצמו ("זוי ער האט זך אריינגעשטעלט") בגוף. וע"ז מאמר הזהר "מאן פני האדון הוי' דא רשב"י, או כפי שמצינו שבעת השליחות נקרא אפילו מלאך בשם הוי', או כפי שאמר משה רבינו: "ונתתי עשב".

Handwritten notes at the bottom of the page, continuing the discussion on the authorship and meaning of the text.

מנחם שמו, וגם מענדל

ידוע מרז"ל אשר משיח – מנחם שמו, וגם מענדל, בגימטריא "צדק" [כידוע בנוגע שמו של אדמו"ר "הצמח צדק" – גימטריא דשמו "מנחם מענדל"], ש"צדק" (וגם "צמח") הוא שמו של משיח.

(משיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תש"נ - מוגה, תרגום מאידית)

"חיילי בית דוד" יצילו את המצב

[. .] עאכו"כ ישיבת תומכי תמימים שנתייסדה (ע"י אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע) בסוף זמן הגלות, בכדי שתלמידי הישיבה יהיו "נרות להאיר", להאיר את החושך כפול ומכופל דעקבתא דמשיחא, "בנר תמיד של המאורות כו",

וכפי שידועה שיחת אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע לתלמידי הישיבה בענין "כל היוצא למלחמת בית דוד" – שתלמידי הישיבה הם "חיילי בית דוד" אשר עשו את "הצלת מצב כלל ישראל" מאותם "אשר חרפו עקבות משיחך",

וימלאו את הכוונה ד"יפוצו מעינותיך חוצה" (ע"י רבותינו נשיאינו) שתביא את הגאולה. (משיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תש"נ - מוגה, תרגום מאידית)

חודש ש"בריא מזלי" בענין הגאולה האמיתית והשלימה

ובמיוחד בעמדנו בחודש "דבריא מזלי", אשר, אם בכל הענינים נוגע שיהי' "בריא מזלי" – עאכו"כ בענין הגאולה האמיתית והשלימה, שבזה נוגע באופן מיוחד ("גאָר שטאַרק נוגע") שיהי' "בריא מזלי", בכדי שהגאולה תבוא מוקדם יותר, שכן, אפילו ע"י הקדמת הגאולה ביום אחד, או אפילו בשעה אחת, או אפילו ברגע אחד בלבד, ואפילו כשהרגע הוא "רגע קטן" – הרי זה רגע שבו נמצאים "שכינתא" וכל אחד ואחת מישראל האנשים הנשים והטף – בגלות, וממילא מובן, עד כמה נוגע שהגאולה תבוא אפילו ברגע אחד קודם!

(משיחת מוצאי ז' אדר ראשון ה'תשנ"ב - בלתי מוגה)

המדור מוקדש

לעילוי נשמת הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ד ירמיהו הכהן ולאה ע"ה בלוי מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומזוזה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים" ולע"נ זוגתו הרבנית חנה ח'י' הגה בת ר' מאיר שמריהו ורחל – נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג יח"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

עד שישינו דין²² הנוגע למעשה, ש"כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה", שעל-כך לא נאמרו שום הגבלות האם זה דוקא בדור התנאים או דוקא בדור האמוראים או דוקא בדור הגאונים או דוקא בדור הראשונים – זוהי הלכה לכל הדורות כולם, דמכיון שע"פ תורה הוא "רבו", אזי אם הוא מהרהר אחר רבו – הוא מהרהר אחר השכינה! כך אומרת תורת אמת; אמנם כתוב "כאילו" בכ"ף הדמיון, אבל דמיון לא שייך לומר על שני דברים שאינם בערך זל", ואם בכל זאת מדמים ה"ז סימן שזהו בערכו שלו.

ג. כיון שמציאות זו – ענין הגורל – ישנה בכאור"א מישראל (כנ"ל ס"ב) – א"כ לכאורה מדוע זקוק לממוצעים לזה [שענין זה נמשך בכל יהודי מה"איש יהודי ה"י", הממונה על הענין דיהודי, כנ"ל שם]?

והביאור בזה: ישנו ממוצע שאינו מפסיק אלא ממוצע המחבר, וכמבואר בארוכה החילוק בין הממוצע דמשה שהי' ממוצע המחבר²³ – "אנכי עומד בין ה' וביניכם"²⁴ – לממוצע המפסיק²⁵.

דלכאורה מתעוררת כאן אותה השאלה ("דער זעלבער שטורעם"): הקב"ה הרי ביקש שישמעו את דבריו ללא ממוצעים, ומדוע אמרו בני' למשה "דבר אתה עמנו ונשמעה"²⁶, שזה יהי' דרך משה!?

[וזוהי אכן נחשב להם כענין בלתי רצוי²⁷, היינו לא כפי שהי' יכול להיות וצריך להיות; אלא שעכ"פ "צויתר" להם הקב"ה והסכים שיהי' "אנכי עומד בין ה' וביניכם גו", והטעם

(22) שבת קי, א. וראה "יחי המלך" שעג ע' 7 ואילך.
 (23) ד"ה פנים בפנים תרנ"ט. ובכ"מ.
 (24) ואתחנן ה, ה.
 (25) ראה גם הנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 7. ועוד.
 (26) יתרו כ, טז.
 (27) ואתחנן ה, כד בפרש"י. וראה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 230 ובהערה 55.

לזה: "כי יראתם מפני האש"²⁸ וכו' וכו', ככל האריכות בזה בתושב"כ ובתושב"פ]

אבל אין זו שאלה, כי ח"ו לומר שהדבר נשאר לבסוף בניגוד לרצונו של הקב"ה, שהרי הענין ד"בל ידח ממנו נדח"²⁹ הוא לא רק בענינים של היפך הקדושה, אלא גם בקדושה גופא – כשהקב"ה אומר שרצונו בתכלית העילוי, מוכרח להיות תכלית העילוי!

אלא מאי, היתה אפשרות שמיד יקויים בבני' "אני אמרתי אלקים אתם"³⁰, אלא ש[בגלל החטא] נתגלה לאחר מכן ש"אכן כאדם תמותון"³¹ – אבל אין הפירוש בזה שהקב"ה "חזר בו" ח"ו מכוונתו בתחילה – לא! רק שזה יקח קצת זמן, מכיון שענין זה צריך לבוא ע"י עבודת האדם.

וכדי שהעבודה תהי' קלה יותר, במהירות יותר, ובאופן עמוק ונעלה יותר – לזה צריך את משה רבינו ("אָט דאָ קומט אַרײַן משה רבינו") ש"אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם (להמשיך לכם) את דבר ה'", את ה"אנכי ה' אלקיך"³², לכל יהודי בפרט.

– זה יכול ה' להיות ללא ממוצע המחבר, שהרי "האלקים עשה את האדם ישר"³³, אבל בגלל ש"המה בקשו חשבונות רבים"³⁴ אירעו כמה ענינים שבעקבותם היו צריכים להגיע לממוצע. אבל הממוצע גורם לכך שזה יהי' ממוצע המחבר, עד שנהי' לדבר אחד ממש "חלק אלקה ממעל ממש"³⁵, לא רק מצד

(28) ואתחנן שם, ה. וראה גם שם, ב ואילך.
 (29) ע"פ שמואל ב' יד, יד.
 (30) תהלים פב, ו. וראה פרש"י שם: "כשנתתי לכם את התורה נתתי לכם ע"מ שאין מלאך המות שולט עוד בככם".
 (31) שם, ז (וראה פרש"י שם). בהנחה: ובני אדם מלכם (ראה תהלים שם, ו), אבל לכאור' הכוונה לפס' זה.
 (32) יתרו שם, ב.
 (33) קהלת ז, כט (בשינוי הסדר).
 (34) קהלת שם.
 (35) כנ"ל ס"ב. ע"ש.

למעלה, אלא גם כפי שנמצא בגלוי כאן למטה. ד. ובזה יובן מדוע כל ענין היהודים במגילה מתחיל בפסוק "איש יהודי הי'":

מכיון שנמצאים במעמד ומצב ד"אכתי עבדי דאחשורוש אנו³⁶, ואחשורוש "מולך מהודו ועד כוש"³⁷, "מושל בכיפה"³⁸, ולאח"ז צריכים לספר שכל בני ישראל היו "יהודים" – נשאלת השאלה: כיצד היו כולם "יהודים", הן אלו הנמצאים בשושן הבירה (הראויים לחצר, לגינה או לביתן³⁹), והן אלו הנמצאים בפינה נידחת ועד גם באיי-הים?

– לכן מספרים בתחילה ש"איש יהודי הי'", אחד שהי' אחראי וממונה להמשיך את ה"יהודי" בעולם לכל יהודי בפרט, עי"ז ש"עומד בין ה' וביניכם" הוא המשיך את ה"אנכי ה' אלקיד" – ל' יחיד⁴⁰ – לכל אחד ואחד, היינו, שה"אנכי" ע"י הממוצע של ה"הוי" נהי' "אלקיד" – כחך וחיותך⁴¹, ועי"ז נפעל ענין ה"יהודים" בבני ישראל.

וזהו הפירוש השני ב"ליהודים היתה"⁴², שבלשון הקודש יש בתוכן תיבת ה"הי" (היתה) גם ענין של בעלות ("בעל-הבית שקייט") – כשאומרים שהיתה לו נחלה כזו וכזו, הכוונה היא שנחלה זו שייכת אליו והוא בעה"ב עלי'.

ומצד זה שהם היו "יהודים", אזי "ליהודים היתה" – הם נהיו בעלי-בתים על הענין ד"אורה ושמחה וששון ויקר"⁴².

* * *

36 מגילה יד, א.
37 אסתר א, א.
38 מגילה יא, סע"א. ועוד. וראה הנסמן בלקו"ש ח"ד ע' 3.
39 ע"פ אסתר שם, ה. מגילה יב, א.
40 ראה ילקוט שמעוני עה"פ (יתרו שם): כאור"א מישראל הי' אומר כו'.
41 ראה טור ושוע (ושו"ע אדה"ז) או"ח ס"ה. לקו"ת ר"פ ראה. ובכ"מ.
42 אסתר ח, טז.

ה. [.] בכלל יהודי הנמצא בגלות יש לו הגבלות והגדרות כאלו ואחרות, אמנם בענינים שהתורה אומרת שבהם אין הוא מוגבל, הרי הוא עושה אותם באופן כזה שאפי' אם נבוכדנצר (ש"הלבנון באדיר יפול"⁴³) – המושל בכיפה – אומר אחרת, אזי עונה לו היהודי: "את וחד כלב שוין"⁴⁴, וזה אומרים לנבוכדנצר עצמו, דלכאורה הרי זו מרידה במלכות, והרי מצווים לא למרוד⁴⁵, וכתב⁴⁶ "התפללו בשלום העיר וגו'" דקאי (באותו זמן) על נבוכדנצר, אבל מכיון שרצה לגעת ב"יהודי" שביהודי, ענו לו מיד⁴⁵ – "את וחד כלב שוין!" אי אפשר לשקר לו אלא צריכים לומר לו את האמת, כי יהודי מתנהג על פי תורת אמת.

וכדי להקל זאת יותר, ישנו ה"איש יהודי", שזה הי' מרדכי אשר הי' בעה"ב על בחינת ה"יהודי", כיון שהי' חבר וראש הסנהדרין וכו', וכדי להיות בסנהדרין צריכים להיות סמוכין איש מפי איש עד משה רבינו⁴⁷.

לא נוגעת כאן מידת חכמתו, הוא יכול להיות החכם הגדול ביותר, הנבון הגדול ביותר והלמדן הגדול ביותר, אבל אם יאמר שהוא הולך לפסוק דין בכח עצמו, בגלל שיש לו ראש טוב ויודע טוב ללמוד – הוא לא ישב בסנהדרין! הענין של הסנהדרין הוא שנדרשת סמיכה, לא מובא באף מקום שעשו להם בחינה לפני הסמיכה⁴⁸, ה"בחינה" היתה שנהגו לקרוא לו ולסמוך אותו (אפי' לא בידים וכפי הפירוש בזה), ולומר לו "רבי יתקרי"⁴⁹ או

43 ישעי' י, לד. וראה ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד ואיכ"ר פ"א, נא – דמדובר על חורבן בית ראשון (ע"י נבוכדנצר).
44 ויק"ר ספ"ג.
45 ראה ויק"ר שם.
46 ע"פ ירמי' כט, ז.
47 רמב"ם הל' סנהדרין פ"ד ה"א ואילך.
48 אף שמונן שהי' צ"ל אצלו כו"כ מעלות (ראה רמב"ם שם רפ"ב) אבל לא "אז" בחנו אותו.
49 ראה שם פ"ד ה"ב.

וכמרומו בדיוק לשונו של רש"י "פירש רבי תנחומא" – שענין הנחמה ("תנחומא") הוא באופן ד"פירש": (א) לא דרש, דרוש ופשט'ל יפה, כי אם, פשטות הענין, היינו, הנחמה וגאולה כפשוטה ממש, שהרי לא יתכן שה"גלות" יהי' בפועל ובפשטות, ואילו הנחמה – באופן של "דרש" בלבד... (ב) "פירש" מורה על ביאור והרחבת הענין, כידוע¹⁸ הביאור בלשון "פירש הבעש"ט", מלשון "פאנאנדער-געשפרייט", שבזה מודגש עוד יותר שהגאולה היא כפשוטה ממש.

וכידוע¹⁹ מענה אדמו"ר מהר"ש לאביו הצ"צ ע"ד הצורך בגאולה כפשוטה: כששאל המהר"ש אצל הצ"צ ע"ד ה"קץ" דשנת תר"ג²⁰, היתכן שמישיח לא בא, והשיב לו, הרי נדפס ה"לקוטי-תורה" (גילוי פנימיות התורה, תורתו של משיח) – נענה המהר"ש ואמר: הכול טוב ויפה, אבל, בני רוצים וצריכים משיח כפשוטו, בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים!

כלומר, ע"פ תורה יש מקום לב' הדעות כו', ומי הוא זה שמגלה וקובע שצריכה להיות הגאולה כפשוטה ממש – אדמו"ר מהר"ש, שדרכו המיוחדת מתבטאת בפתגמו הידוע²¹ "לכתחילה אריבער", ובהדגשת שלילת ההנהגה באופן אחר, "העולם סבור שיש לילך א'רונטער", וכשלא יכולים, הולכים 'אריבער', ואילו אני סבור, שצריכים לילך מלכתחילה אריבער", היינו, שמי שאינו הולך בדרך ד"לכתחילה אריבער", שייך הוא לסדר והנהגה דעולם!

ויה"ר שמהדיבור אודות "פירש רבי תנחומא" נזכה תיכף ומיד לנחמתו של ישראל, נחמה כפשוטה ממש, בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז, תהי' גם שלימות הנחמה על הגלות, "אודך ה' כי אנפת בי"²².

ותיכף ומיד – "ואתה תצוה את בני ישראל גו' להעלות נר תמיד"²³ (כפי שהולכים לקרוא בתפלת מנחה), שזוכים לראות את הדלקת המנורה בביהמ"ק השלישי, שיבנה במהרה בימינו ממש²⁴.

(משיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תשמ"ז – בלתי מוגה)

18 לקו"ש ח"ז ע' 64 הערה 40. ח"ח ע' 354 הערה 124. ועוד.
19 לקו"ש ח"ו ע' 80 הערה 70. ח"ח ס"ע 490 ואילך. ועוד.
20 מאמרי אדה"ז – פרשיות ח"א ע' תיט ואילך.
21 בסיום השיחה כל הקהל צעק (ואח"כ ניגן) "עד מתי. אח"כ התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "ניעט ניעט ניקאווא" ואח"כ הזכיר ע"ד אמירת ברכה אחרונה.
22 אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תרז. לקו"ש

המדור מוקדש לעילוי נשמת ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה שנאל יה"ר שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה ולזכות זוג – תבלחט"א – מרת חי' רחל בת שפרינצא שנאל ולזכות יוסף יצחק בן רייזל פרומה שי' – לשנת הצלחה בלימוד ודרכי החסידות מתוך בריאות נכונה ולזכות צבי בן חי' רחל – לרפואה שלימה וקרובה ולזכות כל בני משפחתם שיחיו – לברכות עד בלי די

שרף ועקרב וצמאון גו⁹, חושך כפול ומכופל דעקבות משיחא – אומר רבי תנחומא, מנחמם של ישראל, שאין להתפעל מחשכת הגלות, מכיון שיודעים שהתכלית והמטרה היא **לבנות משכן במדבר**, היינו, לעשות ממציאות ה"מדבר" משכן ומקדש לו ית', דירה לו ית' בתחתונים,

עד לקיום הציווי "ועשו לי מקדש"¹⁰ כפשוטו, בביהמ"ק השלישי, שבו יתגלה גם המשכן שעשה משה, משכן המדבר.

ויש להוסיף בזה – בהקדמה:

לאחרי ש"יעקב אבינו צפה ברוח הקודש" שיצאו ממצרים ויעשו משכן כו' – כיצד יתכן שלאח"ז יהי ענין של חורבן וגלות, "בנים שגלו מעל שולחן אביהם"¹¹!?

והמענה לזה – ע"פ דבריו של **יעקב אבינו**, אשר, גם בידעו אודות כל ההבטחות שהבטיח לו הקב"ה, "ואתה אמת היטב איטיב עמך וגו"¹², הוצרך **להתפלל ולבקש** מהקב"ה, באמרו "שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא"¹³.

אמנם, לאחרי שרואים בפועל שהקב"ה קיים את הבטחותיו – אזי יודעים שאין מקום לחשש כו', כלומר, דבר ברור הוא שהקב"ה מקיים את הבטחותיו, וכפס"ד הרמב"ם¹⁴ "כל דבר טובה שיגזור הא-ל . . אינו חוזר".

ד. ובנוגע לענייננו:

הקב"ה הבטיח לגאול את ישראל, והתורה מעידה שכבר "כלו כל הקיצין"¹⁵, עוד בזמן הגמרא...

וגם ענין התשובה ("אין הדבר תלוי אלא בתשובה"¹⁵) ישנו כבר – כדברי רבינו הזקן באגה"ת¹⁶ בנוגע לברכת "סלח לנו כו' ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח", ש"אין כאן שום ספק כלל מאחר שבקשנו סלח לנו מחל לנו", ומוסיף, "ואילו לא היינו חוזרים וחוטאים היינו נגאלין מיד, כמו שאנו מברכין בא"י **גואל ישראל**", ועאכו"כ בנוגע לתשובה דיוהכ"פ, שאז לא שייך החשש ד"חוזרים וחוטאים", לפי ש"שטן ביומא דכיפורי לית לי' רשותא לאסטוני . . השטן בגימטריא תלת מאה ושיתין וארבעה הוי, שס"ד יומי אית לי רשותא כו' ביומא דכיפורי לית לי' רשותא כו"¹⁷ – הרי בודאי ובודאי שתיכף ומיד לאחרי התשובה דיוהכ"פ צריכה לבוא הגאולה.

ומכיון שלאחרי כל זה עדיין לא בא – מתעוררת השאלה והדרישה והצעקה האמיתית של בנ"י: **"עד מתי!?!"**...

והמענה היחידי לשאלה ודרישה וצעקה זו הוא – שהקב"ה **ממלא** את בקשתם ודרישתם של ישראל, ומביא **תיכף ומיד** את הגאולה האמיתית והשלימה, **גאולה כפשוטה בפועל ממש!**

(9) עקב ח, טו.
 (10) פרשתנו כה, ח.
 (11) ברכות ג, סע"א.
 (12) וישלח לב, יג.
 (13) פרש"י שם, יא.
 (14) הל' יסוה"ת פ"י ה"ד.
 (15) סנהדרין צז, ב.
 (16) פרק יא.
 (17) יומא כ, רע"א.

שאר תוארים שנתנו בכל דור ודור, ומאז הי' יכול לפסוק דינים עם כל ההגדרות וכל העניינים הקשורים לסמיכה⁵⁰.

מי הי' יכול לסמוך – לא החכם הגדול ביותר ולא הנבון הגדול ביותר, אלא התנאי הראשון – שיש לו סמיכה מזה שלפניו, וזה שלפניו נסמך מהקודם אליו עד **משה רבינו**.

ו. מה היתה מעלתו ("אויפטו") של משה רבינו – שהוא הי' "עניו מכל האדם אשר על פני האדמה"⁵¹, ו"משה קיבל תורה מסיני"⁵²,

משה רבינו הי' יהודי אמיתי, "מדת אמת ראה"⁵³ – משה רבינו ראה את מדת האמת, ראה את י"ג מדות הרחמים⁵⁴, וזה הי' ענינו של משה.

עד כדי כך שאפילו קרח שחלק על כל העניינים, אבל לאחרי שקלט את האמת ותפס את המציאות האמיתית – הוא ביטא זאת באומרו: "משה אמת (ובמילא מובן) ותורתו אמת"⁵⁵! ויותר מזה לא נזקק לשום ביאורים.

הוא לא אמר ש"משה קיבל תורה מסיני", לא אמר שהוא ראה שמשה נביא "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה"⁵⁶ – אלא המעלה שקרח ראה במשה היא שהוא **אמת**, וכיון שמדובר באמת – לא משנה איך היא מסתדרת אצלך, אלא צריכים לדעת מהי המציאות.

כיצד ניתן לדעת מהי המציאות? ע"פ שכל אכן לא ניתן לדעת, אלא רק כפי שאומר

(50) לשלימות הבי' בזה – ראה שיחת ש"פ כי תשא תשל"א ס"ה (שיח"ק תשל"א ח"א ע' 590 ואילך).

(51) בהעלותך יב, ג.
 (52) אבות רפ"א. ולכאו' הכוונה – זוהי הסמיכה "מסיני"; ולמה אפשר למשה לתת סמיכה – מכיון שהוא "עניו מאד", כבסמוך.
 (53) סנהדרין קיא, א. שמו"ר פ"ה, י. ועוד.
 (54) ראה פרש"י תשא לג, יט ד"ה וקראתי.
 (55) תנחומא קרח יא. וראה ב"ב עד, א. סנהדרין קי, טע"ב. במדב"ר פי"ח, כ.
 (56) ברכה לד, י.

במדרש⁵⁷ פתי יאמין לכל דבר – זה משה.

דלכאורה, משה רבינו הי' חכם, ובגלל זה היתה לו היכולת לתת את התורה שעלי' כתוב "היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים"⁵⁸, ומוכרח שתעבור ע"י אחד כזה שזהו ענינו (חכם ונבון) – ע"י **משה**, ובפרט כמבואר בקבלה וחסידות⁵⁹, שמשה זה אותיות "ש'-מ"ה" ("מה שמו ומה שם בנו"⁶⁰), עם כל אריכות הביאור שמשה ענינו חכמה⁶¹,

וא"כ, כיצד אומרים שמעלתו של משה היא "פתי יאמין לכל דבר"!!?

אלא הביאור בזה⁶²: דוקא מצד זה שמשה הי' חכם, הוא הגיע לידי החלטה בשכל שחכמה היא דבר מוגבל!

אלא שזה עצמו עדיין לא מכריח ש"יאמין לכל דבר"; אך בשעה שמדובר לגבי **הקב"ה**, אזי – "פתי יאמין לכל דבר", כאן משה לא הי' מציאות כלל, שלכן אמר 'ונחנו מה'⁶³, ענינו של "מה" שאינו מציאות כלל.

ז. ובזה יובן הענין דסמוכין איש מפי איש עד משה רבינו:

כאשר **משה** הוא ה"סומך" – הנסמך הינו "תלמיד" משה, וגם מקבל ממשה, ואזי ביכולתו להיות חבר בסנהדרין, וכדלקמן.

בסנהדרין היו ג' שורות, ובשורה גופא היו חילוקי דרגות באופן ישיבתם, ובמילא היו כמה דרגות בהבנה והשגה בין אותם ע"א איש.

אך דבר אחד הי' לכולם בשוה – סמוכין איש מפי איש עד משה רבינו!

(57) ראה שמו"ר רפ"ג. וראה סה"מ מלוקט ח"א ע' שנו.
 (58) ואתחנן ד, ו.
 (59) ראה לקו"ת מטות פב, א. ועוד.
 (60) ל' הכתוב – משלי ל, ד. וראה אוה"ת נ"ך ח"א עה"פ (ע' תקלו ואילך) דקאי על משה. וש"נ.
 (61) ראה לקו"ש ח"י"ז ע' 4 הע' 28.
 (62) ראה סה"מ מלוקט שם.
 (63) בשלח טז, ז-ח.

מפי משה, שמושה לא הי' מציאות לעצמו אלא כל מציאותו שהוא "עבד ה'", ועי"ז ניתנה "תורת משה"⁶⁹, ותיכף מסבירים מדוע (נקראת התורה "תורת משה") – כיון שמושה הי' "עבדי".

וכשם שאומרים בנוגע לעבד "מה שקנה עבד קנה רבו"⁷⁰, ומפרש הרשב"א⁷¹ שאין הכוונה שקודם קונה העבד, שהוא מציאות בפ"ע, ולאחר מכן קונה רבו – אלא **מלכתחילה** "קנה רבו" מכיון שהעבד אינו מציאות בפ"ע כלל –

[עד"ז משה:]: ישנה **מציאות**, ומציאות גדולה **ביותר**, עד כדי כך ש"קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'", אבל מהי המציאות שלו – כל מציאותו **הוא עבד**, עבד ה', ובמילא הוא **מציאות ה'**.

שכן "אנכי עומד בין ה' ביניכם", כיון שאין בזה שום הפסק – כל מציאותו היא הקב"ה ("זיין גאנצע מציאות איז דער אויבערשטער")!

וזה הי' ענינו של מרדכי, ואח"כ הוא יכול הי' להמשיך א"ז מה"איש יהודי הי'" לכל דורו, שיתנהגו באופן **שכל-אחד** מהם יוכל להקרא בשם "יהודי", ללא שום חילוק מאיזה שבט.

[. .] ומרדכי המשיך זאת בכא"א מישראל בכל הדור ההוא, וכמדובר לעיל שהענין דפורים נמשך אח"כ בכל הדורות כולם. ■

69 מלאכי ג, כב.

70 קידושין כג, ב. פסחים פח, ב.

71 קידושין שם. וראה 'התוועדות' תשד"מ ח"א ע' 520 ואילך.

64 משפטים כג, ב.

65 רמב"ם הל' סנהדרין פ"א ה"ו.

66 פרש"י משפטים כג, ב.

67 שמואל א טז, יח.

68 צג, ב.

המדור מוקדש לעיני **אורי אהרן יואל ב"ר יוסף ארי' לייב ז"ל ופאולין רות ב"ר יצחק ע"ה** יח"ד שתיכף ומיד ממש יקויים העידן "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה ולזכות כל משפחתם שיחיו – **לשפע ברכות עד בלי די:**

אורי אהרן יואל בן מינדל וזוג' בת"ה רות בת שרה – לזרעא חי' וקיימא רחל יפה בת מינדל ושושנה חס"ה בת מינדל – לזיווג הגון דוד יעקב בן מינדל – לרפואה שלימה בגשמיות וברוחניות ולזיווג הגון

הנחמה שעמדה לישראל במצרים לנגד עיניהם

א. בהתחלת הפרשה¹ נימנו הדברים שנצטוו בני ישראל לנדב למשכן – "וזאת התרומה אשר קחו מאתם גו' תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים ועורות אלים מאדמים ועורות תחשים ועצי שטים וגו'".

ומפרש רש"י² על התיבות "**ועצי שטים**": "ומאין היו להם במדבר, פירש רבי תנחומא, יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים".

[. .] נשאלת השאלה³ אצל "תלמיד ממולח":

מהו אמנם גודל ההכרח בפעולתו של יעקב אבינו בהבאת ונטיעת ארזים במצרים לצורך עשיית המשכן **מאתיים ועשר שנים לפני** הציווי דעשיית המשכן?!

ב. והביאור בזה – מרמז רש"י (ב"ינה של תורה"⁴) בהזכירו את שמו של בעל המאמר, "רבי תנחומא":

"תנחומא" הוא מלשון **תנחומין**. ולכן, "פירש רבי תנחומא" ש"יעקב אבינו צפה ברוח הקודש וכו'", מכיון שענין זה מהוה **נחמתן של ישראל**:

כאשר בני" נמצאים בגלות מצרים, במצב דקושי השעבוד, עד לגזירת "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו"⁵, וכו' וכו' – הרי, מלבד **ההבטחה** ד"ואנכי אעלך גם עלה"⁶, שואבים הם עידוד ונחמה **בראותם בעיניהם ממש את עצי הארזים** שהביא יעקב ונטע במצרים, מכיון ש"צפה ברוח הקודש שעתידין לבנות משכן במדבר", "וצוה לבניו" (ובניו לבניהם אחריהם, וכן הלאה) **ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים!**

כלומר: עצי שטים לצורך עשיית המשכן גופא – היו יכולים אמנם להשיג גם באופן אחר, אבל, כדי שתהי' **נחמתן של ישראל** (ענינו של רבי תנחומא) – הוצרך יעקב אבינו להביא ארזים ולנטעם במצרים, ולצוות לבניו שיטלום עמהם כשיצאו ממצרים, כדי שבמשך כל זמן גלות ושעבוד מצרים יהיו **לנגד עיניהם** עצי הארזים שנטע יעקב אבינו על מנת שיטלום **כשיצאו ממצרים**, היינו, שעצי ארזים אלה מסמלים וממחישים את גאולתן של ישראל.

ג. ומכאן באים לענין של נחמה גם בנוגע לגלותנו זה האחרון:

כשנמצאים בחשכת הגלות, "כל הגלויות נקראו ע"ש מצרים"⁷, ב"מדבר העמים"⁸, "נחש

4 ראה "היום יום" – כט שבט.

5 שמות א, כב.

6 ויגש מה, ג-ד.

7 ב"ר פט"ז, ה.

8 יחזקאל כ, לה. וראה לקו"ת מסעי פח, ג ואילך.

1 כה, ג-ה.

2 שם, ה.

3 בחלקה הראשון של השיחה נתבארו ענינים נוספים בפרש"י זה ונדפסו ב'התוועדות' תשמ"ח"ב ע' 535 ואילך, וכאן מובא רק המבואר ע"פ "יינה של תורה".